

**Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут
Імені Ігоря Сікорського»**

ВІДДІЛ ОХОРОНИ ПРАЦІ

**ПАМ'ЯТКИ – РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ СПІВРОБІТНИКІВ ТА СТУДЕНТІВ
КПІ ім. Ігоря Сікорського**

м. Київ, 2017

**Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут
Імені Ігоря Сікорського»**

ВІДДІЛ ОХОРОНИ ПРАЦІ

**ПАМ'ЯТКИ – РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ СПІВРОБІТНИКІВ ТА СТУДЕНТІВ
КПІ ім. Ігоря Сікорського**

Частина друга

**Упорядники
спеціалісти відділу охорони праці
КПІ ім. Ігоря Сікорського**

Мета «Пам'ятки-рекомендації» – привернути увагу співробітників і студентів Університету до існуючих можливих ризиків та надати поради фахівців щодо їх уникнення.

При підготовці використані матеріали, розміщені на сайті Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, Інституту державного управління у сфері цивільного захисту, Науково-методичного Центру цивільного захисту та БЖД м. Києва, статті та методичні матеріали журналу «Безпека життєдіяльності».

Рекомендовано для використання під час проведення бесід з питань безпеки життєдіяльності в університеті.

ЗМІСТ

ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ ПРИ КОРИСТУВАННІ ЛІФТОМ.....	5
ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ	9
ЗБИРАЙМОСЯ ДО ЛІСУ	11
ОБЕРЕЖНО ГРИБИ	13
ЯКЩО ЗАБЛУКАЛИ В ЛІСІ	15
ОБЕРЕЖНО СОБАКА.....	17
ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНІ ПРЕДМЕТИ.....	18

ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ ПРИ КОРИСТУВАННІ ЛІФТОМ

Сучасні ліфти обладнані функціями, які підвищують рівень безпеки:

- кнопкою виклику диспетчера;
- протипожежною сигналізацією;
- пристроями відеоспостереження, які фіксують ситуацію як усередині кабіни, так і на майданчику виклику.

Незважаючи на це непередбачувані обставини можуть статися з кожним. Під час поїздки в ліфті загроза може надходити як від самого пристрою, так і від пасажирів.

Загальні правила користування підйомником

Знаходячись у кабіні ліфта, не можна навмисно розхитувати її, а також перевантажувати (в ліфті не повинна знаходитися більша кількість осіб, ніж це передбачено для конкретної моделі).

Забороняється перевозити легкозаймісті речовини. Користувачам незнайомих моделей ліфтів спочатку необхідно ретельно ознайомитись з правилами та інструкціями, вказаних у самій кабіні пасажирського ліфта або на поверсі посадки.

Перед тим, як увійти в ліфт, потрібно переконатися, що перед вами знаходиться дійсно кабіна, а не відкрита шахта. Підлога ліфтової кабіни повинна розташовуватися на одному рівні з підлогою посадкового поверху. Якщо є хоча б незначний проміжок (більше 2-3 сантиметрів) між ними слід скористатися сходами, попередньо повідомивши про несправності диспетчеру.

Натискати кнопку потрібного поверху можна, лише переконавшись, що всі пасажирів встигли здійснити посадку.

Особливо уважними треба бути при поїздки з дітьми

По-перше, дитина дошкільного віку може користуватися підйомним механізмом лише в присутності дорослих.

По-друге, є два основних правила входу і виходу з дітьми:

- 1) при посадці ви повинні увійти першими в ліфт, потім дитина; маленьких дітей слід взяти на руки. Увійти з дитиною в кабінку і тільки після цього завозити коляску;
- 2) при виході спочатку повинна вийти дитина, потім дорослий.

Будьте уважні при користуванні ліфтом з домашніми тваринами – переконайтеся, що ваш улюбленець повністю увійшов у кабінку і його хвіст не висовується за двері ліфта.

Не можна зловживати кнопкою «Стоп», використовувати її можна тільки в надзвичайних ситуаціях.

Варто насторожитися, якщо ліфт стоїть з відкритими дверима. Краще утриматися від поїздки, якщо в кабінці відсутнє освітлення.

Не можна користуватися підйомним механізмом, якщо ви помітили дроти, що стирчать з панелі виклику, або будь-яке інше порушення цілісності однієї з частин ліфта. Не можна користуватися ліфтом при будь-якій іншій несправності.

Помітивши порушення, обов'язково повідомте про це диспетчеру.

Заборонено користуватися ліфтом, якщо він або будівля, в якій відбувається встановлення ліфта, офіційно не введені в експлуатацію.

Категорично забороняється палити в ліфті, оскільки це місце громадського користування. Неписаними правилами є дотримання чистоти в ліфті.

Правила поведінки в ліфті в екстремальних умовах

Ви застрягли в ліфті – не панікувати (навіть якщо при очікуванні вимкнулося світло) і якомога швидше викликати диспетчера.

Очікування фахівця, що займається обслуговуванням

ліфта, може зайняти деякий час (за нормативом воно не повинно перевищувати 30 хвилин з моменту надходження виклику).

З якоїсь причини кнопка виклику диспетчера не працює – потрібно скористатися мобільним телефоном і повідомити про ситуацію рідним або людям, до яких ви прямували в гості.

Якщо два вищеописані способи не працюють, намагайтеся привернути увагу людей, які проходять повз, за допомогою голосу.

Коли пошкодження не пов'язані з деформацією частин ліфта, то можна постукати по корпусу, але не по дверях. При зупинці кабіни між поверхами забороняється відкривати двері ліфта і шахти, а також самостійно вибиратися з нього, якщо ви знаєте, як це правильно робиться.

У більшості випадків обрив троса не загрожує життю і здоров'ю пасажирів ліфта.

Багато сучасних моделей просто різко зупиняться.

У цьому випадку треба користуватися наступними правилами: стійте подалі від дзеркал, намагайтеся стати в один з кутків, по можливості тримайтеся за стіни кабіни. Якщо все ж падіння ліфта уникнути не вдалося, то не варто лягати на підлогу – при досягненні приямку буде досить сильний удар.

Пам'ятайте: якщо ви постраждали в ліфті, ви маєте право звернутися до суду. З метою подання позову вам треба дізнатися назву організації, яка відповідає за експлуатацію конкретного об'єкта. Для захисту своїх прав вам слід зафіксувати точний час і місце події, а також дізнатися у диспетчера реєстраційний номер вашої заявки, час запису, уточнити у фахівця його посаду, ім'я та прізвище. Бажано знайти двох свідків, які зможуть підтвердити ваші свідчення, і записати їх контакти.

Якщо вам потрібна медична допомога – вимагайте офіційне оформлення медичного висновку про стан здоров'я. Також зберігайте чеки на ліки, лікарняні листи, квитанції з хімічистки та інші документальні підтвердження, вони допоможуть вам відшкодувати витрати в суді. Звичайно ж, ці дії потрібно проводити тільки при серйозному падінні, інакше ви даремно витратите час і нерви.

Правила проїзду з незнайомцями

Батьки з дитинства знайомлять нас з правилами поведінки в ліфтах. Вони суворо забороняють дітям заходити у ліфт з незнайомцями. Не варто нехтувати цією порадою і будучи дорослим, незалежно від вашої статі. Ліфт - обмежений простір, і нерідко грабіжники та інші асоціальні особи вчиняють протиправні дії саме тут.

Головне правило – намагайтеся не сідати в ліфт з людьми, які викликають у вас хоч найменші підозри.

Якщо одночасно з вами в під'їзд увійшла людина, що викликає у вас недовіру, зробіть вигляд, що згубили ключі від квартири, або забули перевірити поштову скриньку, або зовсім відмовтеся від поїздки і пройдіться сходами.

Якщо ви вже опинилися в одній кабіні із сумнівною особою, станьте так, щоб у неї не було доступу до кнопок управління, натисніть кнопку найближчого доступного поверху.

Якщо стався напад

1. Якщо не впевнені у своїх силах, то віддайте цінні речі і намагайтеся непомітно натиснути на кнопку виклику або зробити будь-які інші дії, щоб двері кабіни відкрилися на найближчому поверсі.
2. Якщо ви впевнені у своїх силах – захищайтеся будь-якими способами: підніміть шум, кричіть, стукайте по стінках кабіни, наносите удари по зловмиснику в найбільш уразливі частини голови і тіла, намагаючись заподіяти істотної шкоди нападаючому. По можливості дотягніться до пульта і натисніть кнопку найближчого поверху.
3. Як тільки двері відкриються, і ви опинитесь за межами кабіни – покличете на допомогу сусідів та негайно викличте поліцію, повідомте прикмети нападника.

Правила поведінки при обриві сталевого каната (троса)

Якщо кабіна ліфта дуже швидко пішла вниз:

- 1 Натисніть кнопку «Стоп».
- 2 Сядьте навпочіпки подалі від дзеркал, упріться руками в підлогу, притисніться спиною до стінки кабіни.
- 3 Не намагайтеся зв'язатися з диспетчером (не марнуйте ані секунди).
- 4 Не натискайте на кнопку, що відкриває двері.
- 5 Чим менше ви будете нерухомі в момент зупинки ліфта, тим менше постраждаєте: на дні шахти розташовані амортизатори.

ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ НА ЗАЛІЗНИЧОМУ ТРАНСПОРТІ

Громадяни часто забувають про те, що залізниця є зоною небезпеки.

Унаслідок наближення до пристроїв електропостачання, під час проїзду на дахах вагонів, або підйому на дахи електропоїздів, вагонів, цистерн (для здійснення СЕЛФІ) часто

травмуються підлітки та юнаки віком від 12 до 19 років.

Невтішна статистика свідчить про те, що підлітки наражають себе на небезпеку для того, щоб розмістити екстремальне фото в соціальних мережах, щоб виділитись серед друзів, не розуміючи, що номінальна напруга в контактній мережі складає 27,5 тисяч вольт, а гальмівний шлях поїздів у середньому становить 600-800 метрів.

Усі випадки травмування стаються внаслідок порушення самими потерпілими «Правил безпеки громадян на залізничному транспорті», а саме:

- під час ходіння по залізничних коліях та переходу через колії в невстановлених місцях;
- через особисту необережність пасажирів при посадці та висадці з вагонів;
- проникнення громадян на об'єкти залізничного транспорту з метою особистої наживи;
- безцільне знаходження на залізничних станціях та перегонах;
- дитячі пустощі, безконтрольність з боку батьків.

Для збереження вашого життя та здоров'я виконуйте основні правила поведінки на залізничному транспорті:

1 Пішоходам дозволяється переходити залізничні колії тільки у встановлених місцях (пішохідні мости, переходи, тунелі, переїзди тощо).

На станціях, де немає мостів і тунелів, громадянам належить переходити залізничні колії у місцях, обладнаних спеціальними настилами, біля яких встановлені покажчики «Перехід через колії».

2 Перед тим, як увійти в небезпечну зону (ступити на колію), потрібно впевнитись у відсутності поїзда (або локомотива, вагона, дрезини тощо).

При наближенні поїзда до перону або платформи громадяни повинні стежити за звуковими сигналами, що подаються з локомотива, моторвагонного рухомого складу та іншого спеціального самохідного рухомого складу, уважно слухати оповіщення, що передаються по гучномовному зв'язку.

3 При наближенні поїзда (або локомотива, вагона, дрезини тощо) треба зупинитись поза межами небезпечної зони, пропустити його і,

впевнившись у відсутності рухомого складу, що пересувається по сусідніх коліях, почати перехід.

Пішоходам категорично забороняється:

- 1 Ходити по залізничних коліях та наближатися до них на відстань менше п'яти метрів.
- 2 Переходити і перебігати через залізничні колії перед поїздом (або локомотивом, вагоном, дрезиною тощо), що наближається, якщо до нього залишилося менше ніж 400 м.
- 3 Переходити колію відразу після проходу поїзда (або локомотива, вагона, дрезини тощо), не впевнившись, що по сусідніх коліях не пересувається рухомий склад.
- 4 На станціях і перегонах пролізати під вагонами і перелізати через автозчепи для переходу через колію.
- 5 Проходити по залізничних мостах і тунелях, не обладнаних спеціальними настилами для проходу пішоходів.
- 6 Пролазити під закритим шлагбаумом на залізничному переїзді, а також виходити на переїзд, коли шлагбаум починає закриватися.
- 7 На електрифікованих лініях підніматися на опори, а також торкатись до металевих проводів заземлення, які ідуть від опори до рейки.
- 8 Підніматися на дахи поїздів, локомотивів та вагонів, а також на конструкції мостів, освітлювальних вишок тощо.

Пам'ятайте: дотримання зазначених вимог убереже вас від фатальних випадків при знаходженні на території станцій, вокзалів та залізничних перегонів.

ЗБИРАЙМОСЯ ДО ЛІСУ

Ліс... Це слово асоціюється у нас із найпрекраснішим, з чимось загадковим, і водночас таким легким і спокусливим. Він вабить усіх, у своїх мріях нас відносить у найкрасивіші куточки Всесвіту, врешті-решт стає нашою втіхою і схованкою від гамірних днів.

Велика кількість людей вирушає до лісу, щоб відпочити, залишившись наодинці з чарівною природою. Аромат трав, чисте повітря, шелест листя і яскраві промені сонця, що пробиваються крізь гілки дерев – усім цим можна насолоджуватися.

Якщо ви збираєтесь на природу, заздалегідь подбайте про свою безпеку. Візьміть із собою засіб від комарів – це може бути спрей, аерозоль або крем. Якщо ви маєте високу чутливість до укусів бджіл чи ос, обов'язково візьміть із собою антигістамінний засіб.

Ви вирішили відправитися в ліс самостійно, обов'язково візьміть із собою мобільний телефон.

У середині червня дозріває ароматна і запашна суниця, в липні можна зібрати багатий урожай корисної чорниці, в кінці літа йде брусниця й ожина, а восени - журавлина.

Морошка і журавлина ростуть на болотах, тому, вирушаючи за ними, слід знати безпечні місця, адже в болотах є і трясовини.

Для збору ягід найкраще підійде пластикова пляшка зі зрізаним горлечком. Також може згодитися пластмасове відерце з кришкою.

Дотримуйтеся обережності при збиранні ягід, адже в лісі ростуть не тільки корисні і їстівні, але й отруйні.

Рослина з чорною ягодою на кінці стебла – вороняче око. Вона має особливо отруйні плоди і коріння і становить загрозу для людини.

Плоди жимолості мають темно-червоний колір і сидять попарно на гілках чагарнику. Жимолость садять дачники як живу огорожу.

Також слід добре знати ягоди болотного білокрильника. Вони являють собою ягоди червоного кольору, зібрані в качан.

Повернувшись із лісу, уважно обстежте одяг і тіло. При виявленні кліща необхідно звернутися до лікаря. При своєчасному їх виявленні та видаленні зменшується ризик зараження.

ОБЕРЕЖНО - ГРИБИ!

Гриби - це дарунок лісу, але водночас вони є небезпечним продуктом харчування, який може привести до отруєння, а іноді й смерті. Отруєння організму викликають токсини, алкалоїди та сполучення важких металів, які містяться в грибах. Прикро, що багато людей висновки робить лише на основі свого гіркового досвіду.

Застерігаємо!

- Купуйте гриби тільки у відведених для їх продажу місцях (магазинах, теплицях, спеціалізованих кіосках), особливо уникайте стихійних ринків.
- Збирайте і купуйте тільки гриби, про які вам відомо, що вони їстівні.
- Не збирайте гриби:
 - якщо не впевнені, що знаєте їх - якими б апетитними вони не здавалися;
 - поблизу транспортних магістралей, на промислових пустирях, колишніх смітниках, в хімічно та радіаційно небезпечних зонах;
 - невідомі, особливо з циліндричною ніжкою, у основі якої є потовщення "бульба", оточене оболонкою;
 - з ушкодженою ніжкою, старих, в'ялих, червивих або ослизглих;
 - не збирайте пластинчаті гриби, отруйні гриби маскуються під них;
 - "шампіньйони" та "печериці", у яких пластинки нижньої поверхні капелюшка гриба білого кольору.
- Не порівнюйте зібрані чи придбані гриби із зображеннями в різних довідниках, - вони не завжди відповідають дійсності.
- Не куштуйте сирі гриби на смак.
- Перевірте вдома гриби, особливо ті, які збирали діти. Усі сумнівні - викидайте. Нижню частину ніжки гриба, що забруднена ґрунтом -

викидайте. Гриби промийте, у маслюків та мокрух зніміть з капелюшка слизьку плівку.

- Гриби підлягають кулінарній обробці в день збору, інакше в них утворюється трупна отрута.
- При обробці кип'ятіть гриби 7-10 хвилин у воді, після чого відвар злийте. Лише тоді гриби можна варити або смажити.
- Обов'язково вимочіть або відваріть умовно їстівні гриби, які використовують для соління, - грузді, вовнянки та інші, котрі містять молочний сік, тим самим позбудетесь гірких речовин, які уражають слизову оболонку шлунку.
- Не пригощайте грибами дітей, літніх людей та вагітних жінок.
- Гриби (зеленушка, синяк-дубовик, та деякі інші) містять отруйні речовини, які у шлунку не розчиняються. У взаємодії із алкоголем отрута розчиняється та викликає бурхливе отруєння.
- Значна кількість грибів, які досі вважались їстівними, містять мікродози отруйних речовин. Якщо вживати їх декілька днів - також може статись отруєння.
- Суворо дотримуйтеся правил консервування грибів. Неправильно приготовлені консервовані гриби можуть викликати дуже важке захворювання - ботулізм. Гриби, які довго зберігалися, обов'язково прокип'ятіть 10-15 хвилин.

УВАГА!

Ні в якому разі не довіряйте таким помилковим тлумаченням:

- "Усі їстівні гриби мають приємний смак".
- "Отруйні гриби мають неприємний запах, а їстівні -приємний".
- "Усі гриби в молодому віці їстівні".
- "Личинки комах, черви й равлики не чіпають отруйних грибів".
- "Опущена у відвар грибів срібна ложка або срібна монета чорніє, якщо в каструлі є отруйні гриби".
- "Цибуля або часник стають бурими, якщо варити їх разом з грибами, серед яких є отруйні".
- "Отрута з грибів видаляється після кип'ятіння протягом кількох годин".
- "Сушка, засолювання, маринування, теплова кулінарна обробка знешкоджують отруту в грибах".

Основні причини отруєнь:

- вживання отруйних грибів;
- неправильне приготування умовно їстівних грибів;
- вживання старих або зіпсованих їстівних грибів;
- вживання грибів, що мають двійників або змінилися внаслідок мутації (навіть білі гриби і підберезники мають своїх небезпечних двійників).

Симптоми отруєння: нудота, блювота, біль у животі, посилене потовиділення, зниження артеріального тиску, судоми, мимовільне сечовиділення, проноси, розвиток симптомів серцево-судинної недостатності.

Первинні ознаки отруєння (нудота, блювота, біль у животі, пронос) - з'являються через 1-4 години після вживання грибів, в залежності від виду гриба, віку та стану здоров'я потерпілого, кількості з'їдених грибів.

Біль та нападки нудоти повторюються декілька разів через 6-48 годин, а смерть настає через 5-10 днів після отруєння.

Перша допомога при отруєнні грибами

- Викличте "Швидку медичну допомогу".
- Одночасно, не очікуючи її прибуття, негайно промийте шлунок: випийте 5-6 склянок кип'яченої води або блідо-рожевого розчину марганцівки; нажміть пальцями на корінь язика, щоб викликати блювоту; прийміть активоване вугілля (4-5 пігулок), коли промивні води стануть чистими.
- Після надання первинної допомоги: дайте випити потерпілому міцний чай, каву, або злегка підсолену воду, відновіть тим самим водно-сольовий баланс; покладіть на живіт і до ніг потерпілого грілки для полегшення його стану.
- З'ясуйте, хто вживав разом із постраждалим гриби, проведіть профілактичні заходи.

Забороняється:

- Вживати будь-які ліки та їжу, а надто ж алкогольні напої, молоко, це може прискорити всмоктування токсинів грибів у кишечнику.
- Займатися будь-якими іншими видами самолікування.

Запам'ятайте: Отруєння грибами дуже важко піддається лікуванню. Настійно радимо всім! Не збирайте та не їжте гриби зовсім. Без грибів можна прожити.

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ВИ ЗАБЛУКАЛИ В ЛІСІ

Негайно зупиніться, зберігайте спокій та уникайте паніки.

Пригадайте останню прикмету на знайомій частині шляху і простежте до неї дорогу.

За відсутності таких орієнтирів найкраще спробувати “виходити на воду” і рухатися вниз за течією. Струмок обов'язково

виведе до річки, річка – до людей. Спробуйте забратися на високе дерево – погляд з висоти допомагає краще зорієнтуватись.

Не в сумці, а в кишені завжди майте ніж, сірники в сухому коробку, годинник та мобільний телефон.

Якщо точно знаєте, що вас будуть шукати – залишайтеся на місці, розведіть вогнище, співайте пісні – по диму і голосу людину простіше знайти..

Подавати звукові сигнали можна ударами палиці об дерево – звук від них далеко розходиться по лісу.

Збираючись ночувати, зробіть ліжко з ялинового гілля або користуйтеся природними печерами.

Уникайте переохолодження.

Правильно користуйтеся вогнем та його бажано підтримувати всю ніч – для цього киньте туди пару товстих гілок.

Бережіть та економно використовуйте воду. Вона важливіша для вашого виживання, ніж їжа.

Запам'ятайте! Отже, для того щоб залишитися живими, заблукавши у лісі, потрібні елементарні початкові знання, спокій, зосередженість та величезне бажання знайти вихід зі складної ситуації.

ОБЕРЕЖНО, СОБАКА!

Зараз все більше людей заводять собак, щоб поруч був друг і охоронець.

Але і все більше з'являється повідомлень про напади собак на дорослих та дітей.

Статистика свідчить, що 9 із 10 укусів і подряпин відбувається з вини людини, а не тварини. При цьому, як не дивовижно це звучить, але 8 із 10 людей, яких покусали, страждають від своїх власних (або сусідських) собак – кішок! Бродячі тварини нападають лише в одному із десяти випадків.

Так що правила безпечного спілкування з тваринами вчити потрібно не менш старанно, ніж дорожні знаки.

Застережні заходи

- 1 Не залишайте дітей наодинці з твариною, якщо поруч немає дорослих.
- 2 Учть собаку основним командам, виховуйте в нього покірність.
- 3 Не грайтеся з собакою в агресивні ігри, такі як боротьба.
- 4 Привічть собаку до обіймів.

Що необхідно знати про поведінку собаку:

- 1 По вулиці бігає чимало безпритульних тварин. Пам'ятайте, що вони часто бувають хворі на заразну хворобу, або просто злі. Не зачіпайте їх, не дражніть! Собаки можуть покусати, після чого можна тяжко захворіти!
- 2 Недопустимо мучити тварину!
- 3 У собак, як і у будь-яких інших істот, може бути різний настрій і різне відношення до людей, навіть агресивне.
- 4 Не наближайтесь до великих собак. Їх часто вчать кидатися на людей, які близько підходять.
- 5 Зупиніться, коли незнайомий пес наближається до Вас („стань-деревом”). Навіть якщо боїтеся, не показуйте йому свій страх. Собака –

- це мисливець, якщо будете втікати від нього (особливо з криком), він може подумати, що треба ловити і побіжить за Вами.
- 6 Не махайте на собаку палицею, руками – це йому не сподобається і він може укусити.
 - 7 Якщо дитина хоче погладити чужу собаку, обов'язково треба запитати дозволу у його хазяїна. І тільки після цього можна погладити: обережно і повільно, щоб не дратувати його.
 - 8 Не турбуйте тварину, якщо вона спить, їсть або доглядає за цуценятами.
 - 9 Не можна дивитися собаці прямо в очі – тварини сприймають такий погляд, як виклик до бою.
 - 10 Ніколи не давайте собаці їжу з рук – тварина може ненароком схопити за руку.
 - 11 Після кожного спілкування з твариною обов'язково помийте руки з милом.

Мова рухів тіла собаки

- 1 Якщо пес агресивний, він прагне здаватися для всіх великим. Шерсть піднімається дибки. Собака може гарчати чи гавкати, задираючи хвіст догори. Краще відійдіть від цієї тварини подалі.
- 2 Часто буває, що наляканий пес повзе, опустивши морду і вуха, опустивши хвіст чи тримаючи його між лапами. Дії такого собаки важко передбачити, краще взагалі відійти від нього. Від страху він може вести себе агресивно.
- 3 Коли собака стоїть спокійно, голову тримає рівно, паща закрыта або напіввідкрита, хвіст – трохи нижче лінії хребта, але не висить, вихляє хвостом, значить він вам радий. Як правило, до такого собаки можна спокійно підійти.

Отже, якщо власники собак, батьки та діти будуть дотримуватися основних мір перестороги, собака навряд чи кинеється на людину.

ВИ ЗНАЙЛИ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИЙ ПРЕДМЕТ ЩО РОБИТИ?

Знайти сьогодні "небезпечну іграшку" можна практично скрізь: в лісі, в старому окопі, на свіжозораному полі,

на власному городі і навіть на вулицях міст.

І якщо вибухові пристрої серйозного зразка легко розпізнати за зовнішнім виглядом і діяти відповідно до ситуації, то саморобні вибухівки, що можуть з'явитися на вулицях міст і селищ визначити набагато складніше.

До вибухонебезпечних предметів відносяться:

- вибухові речовини – хімічні з'єднання або суміші, здатні під впливом певних зовнішніх дій (нагрівання, удару, тертя, вибуху іншого вибухового пристрою) до швидкого хімічного перетворення, що само розповсюджується, з виділенням великої кількості енергії і утворенням газів;
- боєприпаси – вироби військової техніки одноразового вживання, призначені для поразки живої сили супротивника;
- піротехнічні засоби;
- ракети (освітлювальні, сигнальні);
- саморобні вибухові пристрої – це пристрої, в яких застосований хоча б один елемент конструкції саморобного виготовлення;
- саморобні міні-пастки;
- міні-сюрпризи, що імітують предмети домашнього побуту, дитячі іграшки або речі, що привертають увагу.

Саме тому необхідно жорстко дотримуватись правил поведінки при виявленні таких предметів.

При знаходженні вибухового пристрою або підозрілої речі **НЕОБХІДНО:**

- відійти на безпечну відстань(230-250 метрів);
- зберігати спокій;
- негайно повідомити про знахідку представників пожежно-рятувальної служби та міліції за номерами телефонів 101 та 102;
- припинити всі види робіт у районі виявлення даного предмета;
- не користуватися засобами радіозв'язку, мобільними телефонами (вони можуть спровокувати вибух);
- дочекатися прибуття фахівців, щоб вказати місце знахідки, та повідомити час її виявлення.

У разі знаходження вибухо-небезпечного пристрою **ЗАБОРОНЕНО:**

- наближатися до предмету;
- пересувати його або брати в руки;

- розпалювати поряд багаття або кидати в нього предмет;
- користуватися запальничками, іншими джерелами відкритого вогню, а також предметами, що можуть його утворювати;
- у жодному разі не намагатися переміщувати вибуховий пристрій (підозрілий предмет) або змінювати його положення;
- курити.

Пам'ятайте! Одна з основних причин нещасних випадків з вибуховими пристроями – грубе порушення елементарних правил безпеки.